

Van ser els catalans els primers a menjar amb forquilla?

Autor:

Data de publicació: 13-10-2022

Al seu manual 'Com usar bé de beure e menjar' (1384), el clergue gironí Francesc Eiximenis afirmava que la forquilla només era utilitzada pels catalans.

A l'Europa cristiana medieval ningú no compartia forquilles. I ningú no en compartia perquè no n'hi havia. A tot estirar, en una taula medieval es podia trobar la broca, que era un estri amb dues o tres pues que servia per ajudar a aguantar la carn mentre es tallava. Per això, a l'hora d'endrapar, els dits seguien sent l'eina més útil, per bé que el pa n'era un gran aliat. Per a la salut de tothom, això sí, a les cases 'de bé' els servents rentaven les mans dels comensals amb un pitxer, una bacina i una tovallola abans de qualsevol àpat.

De teories sobre el naixement de la forquilla n'hi ha per donar i per vendre. I, segurament de la forquilla en parla Francesc Eiximenis (1327-1410), autor del que alguns assenyalen com el primer manual gastronòmic europeu. El clergue gironí va idear 'Lo Crestià', una enciclopèdia divulgativa que, com ell mateix afirmava, oferia "sumàriament tot lo fonament del christianisme". Tot i que el projecte havia d'abastar 13 volums, Eiximenis només en va arribar a redactar quatre. Al tercer, escrit pels volts de l'any 1384, hi trobem aquest manual: 'Com usar bé de beure e menjar'.

La forquilla, un estri que només feien servir els catalans

Més enllà dels elogis a la temprança del bon català ?un dels capítols es titula 'Com catalans mengen pus graciosament e ab millor manera que altres?, alguns veuen implícit l'ús d'una mena de broca o forquilla que, segons Eiximenis, només fan servir els catalans: "Catalans tallen la carn netament e polida, guardant-li lo tall, qui-s varieja per diverses carns en diverses maneres, e la menjen en tallador netament. E les altres nacions, axí com franceses, alamanys, engleses e ytàlichs, ne fan troços, e tayllant dels dits troços un poch ab son coltel, contracten [= toquen] la carn ab les mans cada vegada que-n prenen, e posen-le's davant en un poch de pa; e solament se'n hi posen un bocí, e han a posar la sal en altre poch de pa, e sullen [= embruten] lo pa e la tovalla per fora en son menjar, les quals coses són fort miserables e sùtzees [= brutes]".

Fos com fos, la gent es resistia a deixar de menjar amb els dits i la forquilla va trigar segles a convertir-se en un estri d'ús diari. I val a dir que, tot i que en ple segle XIX el seu ús ja era general, al 'Manual completo de urbanidad para las niñas' (1849) Joaquim Rubió i Ors aconsella que les noies de bona família s'enduguin el menjar a la boca amb el ganivet i que només emprin la forquilla quan encara no tenen gaire pràctica, ja que es podrien fer mal amb el cobert esmolat.

Podeu llegir l'article original al següent enllaç: https://www.sapiens.cat/preguntes-i-respostes/van-ser-els-catalans-els-primers-a-menjar-amb-forquilla_201571_102.html